

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 30 januari 2024(*)

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Invandringspolitik – Rätt till familjeåterförening – Direktiv 2003/86/EG – Artikel 10.3 a – Familjeåterförening för ett ensamkommande flyktingbarn med sina föräldrar – Artikel 2 f – Begreppet ’underårig utan medföljande vuxen’ – Referenspersonen var underårig då ansökan lämnades in, men har blivit myndig under återföreningsförfarandet – Relevant datum för att fastställa att någon är underårig – Frist för att inge en ansökan om familjeåterförening – Referenspersonens äldre syster behöver ständig assistans av sina föräldrar på grund av en allvarlig sjukdom – Den ändamålsenliga verkan av rätten till familjeåterförening för ett ensamkommande flyktingbarn – Artikel 7.1 – Artikel 12.1 första och tredje styckena – Möjlighet att ställa upp ytterligare villkor för återförening”

I mål C-560/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Verwaltungsgericht Wien (Förvaltningsdomstolen i Wien, Österrike) genom beslut av den 25 september 2020, som inkom till domstolen den 26 oktober 2020, i målet

CR,

GF,

TY

mot

Landeshauptmann von Wien,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice-ordföranden L. Bay Larsen, avdelningsordförandena A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan, T. von Danwitz och O. Spineanu-Matei samt domarna M. Ilešič, J.-C. Bonichot, L.S. Rossi (referent), I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl och M. Gavalec,

generaladvokat: A.M. Collins,

justitiesekreterare: handläggaren M. Krausenböck,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 14 februari 2023,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- CR, GF och TY, genom J. Ecker, Rechtsanwältin och D. Bernhart, chef för enheten för familjeåterförening vid österrikiska Röda korsets generalsekretariat,
- Österrikes regering, genom A. Posch, J. Schmoll, C. Schweda och V.-S. Strasser, samtliga i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom M.K. Bulterman, M.H.S. Gijzen och C.S. Schillemans, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom C. Cattabriga, J. Hottiaux och B.-R. Killmann, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 4 maj 2023 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2 f, 7.1, 10.3 a och 12.1 i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 2003, s. 12).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, CR och GF samt deras dotter TY, vilka är syriska medborgare, och, å andra sidan, Landeshauptmann von Wien (regeringschefen i delstaten Wien, Österrike), angående regeringschefens avslag på de ansökningar som ingetts av CR, GF och TY om nationell visering för familjeåterförening med RI, som har flyktingstatus i Österrike och är son till CR och GF samt bror till TY.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 2, 4 och 6–10 i direktiv 2003/86 anges följande:
 - ”(2) Åtgärderna avseende familjeåterförening bör antas i överensstämmelse med den skyldighet att skydda familjen och att respektera familjelivet som har stadfästs i en rad folkrättsliga instrument. Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns särskilt i artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna [undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen)] och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna [(nedan kallad stadgan)].
 - ...
 - (4) Familjeåterförening är ett nödvändigt medel för att möjliggöra familjelivet. Familjeåterförening bidrar till att skapa en social och kulturell stabilitet som underlättar tredjelandsmedborgarnas integrering i medlemsstaterna, som även främjar den ekonomiska och sociala sammanhållningen, vilket är ett av gemenskapens grundläggande mål enligt fördraget.
 - ...
 - (6) För att säkerställa skyddet för familjen och bevarandet eller skapandet av familjelivet, bör de materiella villkoren för utövandet av rätten till familjeåterförening fastställas enligt gemensamma kriterier.
 - (7) Medlemsstaterna bör ha möjlighet att tillämpa detta direktiv även om alla familjemedlemmar anländer tillsammans.
 - (8) Situationen för flyktingar bör ges särskild uppmärksamhet med anledning av de skäl som tvingat dem att fly från sitt land och hindrar dem från att leva ett normalt familjeliv där. Deras rätt till familjeåterförening bör därför regleras av förmånligare villkor.
 - (9) Familjeåterförening bör under alla omständigheter gälla medlemmarna i kärnfamiljen, det vill säga make/maka och underåriga barn.
 - (10) Det är upp till medlemsstaterna att avgöra huruvida de önskar tillåta familjeåterförening för släktingar i rakt uppstigande led, ogifta myndiga barn, ogifta eller registrerade partner samt, när det gäller polygama hushåll, underåriga barn till ytterligare en make/maka och referenspersonen. Att en medlemsstat beviljar familjeåterförening för dessa personer skall inte påverka möjligheten

för de medlemsstater som inte godkänner familjeband i de fall som täcks av denna bestämmelse att inte bevilja dessa personer behandling som familjemedlemmar när det gäller rätten till vistelse i en annan medlemsstat, enligt definitionen i relevant EG-lagstiftning.”

4 I artikel 1 i direktiv 2003/86 föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att fastställa villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som vistas lagligen på medlemsstaternas territorier.”

5 Artikel 2 i nämnda direktiv har följande lydelse:

”I detta direktiv avses med

...

c) *referensperson*: en tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i en medlemsstat och som ansöker om familjeåterförening, eller vars familjemedlemmar ansöker om familjeåterförening för att förenas med honom/henne,

...

f) *underårig utan medföljande vuxen*: tredjelandsmedborgare eller statslös person som är yngre än arton år och som anländer till medlemsstaternas territorier utan medföljande vuxen som enligt lag eller sedvana ansvarar för den underårige, så länge som denne inte faktiskt tas om hand av en sådan vuxen, eller en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att ha anlant till medlemsstaternas territorier.”

6 I artikel 4 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall, enligt detta direktiv och med iakttagande av villkoren i kapitel IV och i artikel 16, tillåta inresa och vistelse för följande familjemedlemmar:

a) Referenspersonens make/maka.

b) Underåriga barn till referenspersonen och dennes make/maka, inbegripet barn som har adopterats i enlighet med ett beslut som har fattats av den berörda medlemsstatens behöriga myndighet eller ett beslut som är automatiskt verkställbart enligt den medlemsstatens internationella förpliktelser, eller som måste erkännas enligt internationella förpliktelser.

...

Underåriga barn enligt denna artikel får inte ha uppnått myndighetsålder enligt den berörda medlemsstatens lagstiftning och får inte vara gifta.

...

2. Medlemsstaterna får i lag eller annan författning, enligt detta direktiv och med iakttagande av villkoren i kapitel IV, tillåta inresa och vistelse för följande familjemedlemmar:

a) Släktingar i rakt uppstigande led av första graden till referenspersonen eller dennes make/maka, om släktingarna är beroende av referenspersonen eller dennes make/maka för sin försörjning och saknar annat nödvändigt familjemässigt stöd i ursprungslandet.

b) Ogifta myndiga barn till referenspersonen eller dennes make/maka, om barnen av hälsoskäl bevisligen inte kan försörja sig själva.

...”

7 I artikel 5 i samma direktiv föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall avgöra om en ansökan till de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten om inresa och vistelse för familjeåterförening skall lämnas in av referenspersonen eller av dennes familjemedlemmar.

...

5. Vid prövningen av ansökan skall medlemsstaterna ta vederbörlig hänsyn till att underåriga barns bästa skall komma i främsta rummet.”

8 Artikel 7.1 i direktiv 2003/86 har följande lydelse:

”1. När ansökan om familjeåterförening lämnas in får den berörda medlemsstaten kräva att den person som har lämnat in ansökan lägger fram bevis för att referenspersonen har

- a) en bostad som anses normal för en familj av jämförbar storlek i samma område och som uppfyller medlemsstatens gällande allmänna bestämmelser om säkerhet och sanitära förhållanden,
- b) en sjukförsäkring avseende alla risker som de egna medborgarna i den berörda medlemsstaten normalt omfattas av, och som omfattar referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar,
- c) stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna skall bedöma dessa försörjningsmedel med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet, och får beakta nivån för minimilöner och -pensioner samt antalet familjemedlemmar.”

9 I artikel 10.2 och 10.3 a i detta direktiv föreskrivs följande:

”2. Medlemsstaterna får tillåta familjeåterförening för andra familjemedlemmar än de som anges i artikel 4, om de är beroende av flyktingen för sin försörjning.

3. Om en flykting är underårig utan medföljande vuxen

- a) skall medlemsstaterna tillåta inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för hans eller hennes släktingar i rakt uppstigande led av första graden utan att tillämpa villkoren i artikel 4.2 a,

...”

10 I artikel 12.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Med avvikelse från artikel 7 får medlemsstaterna i samband med ansökningar som rör sådana familjemedlemmar som avses i artikel 4.1 inte kräva att flyktingen och/eller dennes familjemedlemmar skall styrka att flyktingen uppfyller villkoren i artikel 7.

Utan att internationella åtaganden åsidosätts, får medlemsstaterna, om familjeåterförening är möjlig i ett tredjeland med vilket referenspersonen och/eller familjemedlemmen har särskild anknytning, kräva de uppgifter som avses i första stycket.

Medlemsstaterna får kräva att flyktingen uppfyller villkoren i artikel 7.1 om ansökan om familjeåterförening inte lämnas in inom tre månader efter det att flyktingstatus har beviljats.”

Österrikisk rätt

11 I Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz – NAG) (Federala lagen om bosättning och vistelse i Österrike (lagen om bosättning och vistelse NAG)) av den 16 augusti 2005 (BGBl. I, 100/2005), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad NAG), föreskrivs följande i 11 §, med rubriken ”Allmänna förutsättningar för uppehållstillstånd”:

”...

2) Uppehållstillstånd kan endast beviljas en utlänning om följande förutsättningar är uppfyllda:

...

2. Utlänningen visar att han eller hon har en bostad som anses normal för en familj av jämförbar storlek.

3. Utlänningen visar att han eller hon har en heltäckande sjukförsäkring, som även gäller i Österrike.

4. Utlänningens vistelse inte kan anses komma att medföra en ekonomisk belastning för myndigheterna i Österrike.

...

3) Även om någon av avslagsgrunderna i punkt 1 leden 3, 5 eller 6 föreligger, eller om något av villkoren i punkt 2 leden 1–7 inte är uppfyllt, kan uppehållstillstånd beviljas om rätten till respekt för privat- och familjelivet i den mening som avses i artikel 8 i [Europakonventionen] kräver det ...”

12 I 46 § NAG, med rubriken ”Bestämmelser om familjeåterförening”, föreskrivs följande:

”1) Ett uppehållstillståndskort ska beviljas i form av ett ”Rot-Weiss-Rot – Karte plus” [”röd-vit-röda kortet plus”] till familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare, om de uppfyller förutsättningarna i del 1 i denna lag, och om

...

2. det fortfarande finns tillgängliga kvoter och referenspersonen

...

c) har flyktingstatus och 34 § punkt 2 i [Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (Federala lagen om beviljande av asyl) av den 16 augusti 2005 (BGBl. I, nr 100/2005)], i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad AsylG), inte är tillämplig ...”.

13 I 34 § AsylG, med rubriken ”Förfarandet för familjeåterförening i Österrike”, föreskrivs följande i punkterna 2 och 4:

”2) På ansökan av en familjemedlem till en utlänning som har flyktingstatus (referenspersonen) ska myndigheten bevilja honom eller henne flyktingstatus om

1. referenspersonen inte har begått något brott, och

...

3. det inte pågår något förfarande för upphävande av flyktingstatus mot referenspersonen (7 §).

...

4) Myndigheten ska pröva ansökningar från en asylsökandes familjemedlemmar var för sig. Förfarandena ska förenas. På de villkor som anges i punkterna 2 och 3 ska alla familjemedlemmar få samma skydd. ...”

14 I 35 § i denna lag, med rubriken ”Ansökningar om inresa som ingetts till representationsmyndigheter”, föreskrivs följande:

”1) Familjemedlemmar, i den mening som avses i punkt 5, till en utlänning som har flyktingstatus och som befinner sig utomlands, kan i syfte att ge in en ansökan om internationellt skydd enligt 34 § punkt 1 led 1, jämförd med 2 § punkt 1 led 13 i denna lag, lämna in en ansökan om inresetillstånd till

en österrikisk representationsmyndighet i utlandet med konsulära uppgifter (representationsmyndighet). Om ansökan om inresetillstånd lämnas in mer än tre månader efter det slutgiltiga beviljandet av flyktingstatus ska villkoren i 60 § punkt 2 leden 1–3 vara uppfyllda.

...

2a) Om sökanden är en av föräldrarna till ett ensamkommande barn som har flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, ska förutsättningarna i 60 § punkt 2 leden 1–3 anses vara uppfyllda.

...

5) Enligt [17 § punkterna 1 och 2 AsylG] avses med familjemedlem en person som är förälder till ett underårigt barn, make/maka eller ett vid tidpunkten för ansökan ogift underårigt barn till en utlänning som har flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, förutsatt – vad gäller make/maka – att makarna redan var gifta innan utlänningen reste in i landet. Detta gäller även registrerade partner om partnerkapet registrerades redan före utlänningens inresa.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 15 RI är född den 1 september 1999. Han kom till Österrike som ensamkommande barn den 31 december 2015 och ansökte om internationellt skydd där enligt AsylG den 8 januari 2016. Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Federala myndigheten för immigration och asyl, Österrike) beviljade RI flyktingstatus och delgav honom detta beslut den 5 januari 2017. Beslutet vann laga kraft den 2 februari 2017.
- 16 Den 6 april 2017, det vill säga tre månader och en dag efter delgivningen av nämnda beslut, ansökte RI:s föräldrar, CR och GF, samt hans vuxna syster, TY, vid Republiken Österrikes ambassad i Syrien om tillstånd att resa in och vistas i Österrike för familjeåterförening med RI, med stöd av 35 § AsylG (nedan kallade de första ansökningarna om inresa och vistelse). RI var fortfarande underårig när dessa ansökningar ingavs. Österrikes ambassad avslog emellertid dessa ansökningar, genom beslut av den 29 maj 2018, på den grunden att RI hade uppnått myndighetsålder under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening. Detta beslut, som inte överklagades, vann laga kraft den 26 juni 2018.
- 17 Den 11 juli 2018 ingav CR, GF och TY ansökningar till regeringschefen för delstaten Wien enligt 46 § punkt 1 led 2 NAG om uppehållstillstånd för familjeåterförening med RI (nedan kallade de andra ansökningarna om inresa och vistelse). I detta syfte återopade CR och GF sina rättigheter enligt direktiv 2003/86, medan TY grundade sin ansökan på artikel 8 i Europakonventionen. Genom beslut av den 20 april 2020 avslog regeringschefen för delstaten Wien dessa ansökningar, eftersom de inte hade ingetts inom tre månader från den dag då RI hade beviljats flyktingstatus.
- 18 CR, GF och TY överklagade dessa beslut till Verwaltungsgericht Wien (Förvaltningsdomstolen i Wien, Österrike), som är den hänskjutande domstolen.
- 19 För det första är den hänskjutande domstolen osäker på vilka rättigheter CR, GF och TY har enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 med hänsyn till att RI blivit myndig under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening. Den hänskjutande domstolen anser att den tolkning som EU-domstolen gjorde i domen av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 64), med avseende på en situation där ett ensamkommande barn blir myndigt under tiden för prövning av asylansökan, det vill säga innan ansökan om familjeåterförening ens lämnats in, kan tillämpas även på en situation som den nu aktuella, där referenspersonen fortfarande är underårig vid tidpunkten för ansökan om familjeåterförening. Rätten till familjeåterförening bör således även i den sistnämnda situationen kunna grundas på denna bestämmelse.
- 20 För det andra vill den hänskjutande domstolen, om den nyss angivna bedömningen anses vara korrekt, få klarhet i huruvida den precisering som EU-domstolen gjorde i punkt 61 i den nämnda domen, nämligen att en ansökan om familjeåterförening som lämnats in med stöd av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 av en referensperson som har blivit myndig under asyلفörfarandets gång i princip

måste ha lämnats in inom tre månader efter det att referenspersonen beviljades flyktingstatus, även ska tillämpas i fall då en referensperson har blivit myndig under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening. Det skulle nämligen kunna tänkas att tidsfristen i ett sådant fall ska börja löpa först när flyktingen har blivit myndig. Detta skulle således innebära att ansökan måste anses ha getts in i rätt tid i fall som det nu aktuella, där referenspersonen fortfarande var underårig när ansökan om familjeåterförening lämnades in.

- 21 För det tredje vill den hänskjutande domstolen, om den ovannämnda tremånadersfristen tvärtom ska anses gälla även i detta fall och börja löpa från och med den dag då den berörda underåriga personen beviljades flyktingstatus, få klarhet i huruvida denna frist ska anses ha iakttagits när det, såsom i förevarande fall, har förflutit tre månader och en dag mellan delgivningen av det beslut genom vilket referenspersonen beviljades flyktingstatus och de första ansökningarna om inresa och vistelse, vilka enligt den hänskjutande domstolen bör ligga till grund för bedömningen av huruvida fristen har iakttagits. I detta sammanhang vill den hänskjutande domstolen bland annat få klarhet i vilka kriterier som ska tillämpas vid bedömningen av huruvida en ansökan om familjeåterförening har getts in i rätt tid.
- 22 För det fjärde vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida det även vid familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 kan krävas att villkoren i artikel 7 i direktivet är uppfyllda, det vill säga att referenspersonen förfogar över en bostad som anses normal för referenspersonen och hans eller hennes familj, en sjukförsäkring avseende alla risker som omfattar referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar samt stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Den hänskjutande domstolen vill i detta hänseende även få klarhet i huruvida möjligheten att kräva att dessa villkor ska vara uppfyllda beror på om ansökan om familjeåterförening har lämnats in efter utgången av den tremånadersfrist som avses i artikel 12.1 tredje stycket i direktivet.
- 23 För det femte har den hänskjutande domstolen påpekat att TY, i egenskap av syster till referenspersonen RI, enligt tillämplig österrikisk rätt inte ingår bland de "familjemedlemmar" som har rätt till familjeåterförening. Den hänskjutande domstolen har emellertid konstaterat att TY, som bor med sina föräldrar i Syrien, har cerebral pares. Hon är hänvisad till rullstol och i ständigt behov av daglig personlig omvårdnad, bland annat hjälp med att äta. Denna vård ges huvudsakligen av modern, CR, eftersom TY på sin nuvarande bostadsort inte har något socialt nätverk som hon kan vända sig till för att få stöd. Under dessa omständigheter kan inte TY:s föräldrar lämna henne ensam i Syrien, där ingen annan familjemedlem är bosatt.
- 24 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att RI:s föräldrar, med hänsyn till den särskilda situation som RI:s syster befinner sig i på grund av sin sjukdom, i själva verket skulle bli tvungna att avstå från sin rätt till familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, om inte TY också beviljas uppehållstillstånd.
- 25 Slutligen har den hänskjutande domstolen påpekat att det eventuellt skulle vara möjligt att bevilja referenspersonens vuxna syster uppehållstillstånd enligt österrikisk rätt, trots att de lagstadgade villkoren inte är uppfyllda, av tvingande skäl hänförliga till privat- och familjelivet i den mening som avses i artikel 8 i Europakonventionen. Eftersom den rätt att beviljas uppehållstillstånd som följer direkt av unionsrätten kan antas gå utöver det skydd som ges enligt artikel 8 i Europakonventionen, är det emellertid nödvändigt att fastställa huruvida TY kan göra gällande en sådan rätt.
- 26 Mot denna bakgrund beslutade Verwaltungsgericht Wien (Förvaltningsdomstolen i Wien) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

"1) Kan tredjelandsmedborgare som är föräldrar till en flykting, vilken har ansökt om asyl som ensamkommande barn och därefter beviljats asyl som underårig, fortsatt åberopa artikel 2 f i direktiv 2003/86, jämförd med artikel 10.3 a i samma direktiv, om flyktingen har blivit myndig efter att ha beviljats asyl, men under tiden för prövning av föräldrarnas ansökan om uppehållstillstånd?"

- 2) Om den första frågan besvaras jakande, krävs det då, i ett sådant fall, att föräldrarna till tredjelandsmedborgaren iakttar den tidsfrist som anges i domen av den 12 april 2018, A och S, (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 61), det vill säga att en ansökan om familjeåterförening 'i princip ska lämnas in inom tre månader efter det att den berörda underåriga personen har beviljats flyktingstatus'?
- 3) Om den första frågan besvaras jakande, ska då en vuxen syster, som är tredjelandsmedborgare, till en utlänning som har flyktingstatus beviljas uppehållstillstånd direkt till följd av unionsrätten, om konsekvensen av att hon nekas uppehållstillstånd blir att flyktingens föräldrar de facto tvingas avstå från sin rätt till familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, eftersom flyktingens vuxna syster på grund av sitt hälsotillstånd behöver ständig omvårdnad från sina föräldrar och därför inte kan stanna kvar ensam i ursprungslandet?
- 4) Om den andra frågan besvaras jakande, vilka kriterier ska då tillämpas vid bedömningen av om en sådan ansökan om familjeåterförening ska anses ha getts in i rätt tid, det vill säga 'i princip' inom tre månader, i den mening som avses i domen av den 12 april 2018, A och S, (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 61)?
- 5) Om den andra frågan besvaras jakande, kan flyktingens föräldrar då fortsatt åberopa rätt till familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 om det har gått tre månader och en dag mellan den dag då den underåriga beviljades flyktingstatus och dagen för ansökan om familjeåterförening?
- 6) Kan en medlemsstat i princip kräva att flyktingens föräldrar uppfyller förutsättningarna i artikel 7.1 i direktiv 2003/86 i förfaranden om familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i detta direktiv?
- 7) Är kravet att förutsättningarna i artikel 7.1 i direktiv 2003/86 ska vara uppfyllda inom ramen för en familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i detta direktiv beroende av om en ansökan om familjeåterförening har gjorts inom en tidsfrist på tre månader efter beviljandet av flyktingstatus i enlighet med artikel 12.1 tredje stycket i direktivet?"

Förfarandet vid EU-domstolen

- 27 Den 9 juli 2021 beslutade domstolens ordförande att vilandeförklara förevarande mål i avvaktan på det slutliga avgörandet i de förenade målen C-273/20 och C-355/20 samt i mål C-279/20,
- 28 Genom beslut av den 8 augusti 2022 delgav EU-domstolens ordförande den hänskjutande domstolen domen av den 1 augusti 2022, Bundesrepublik Deutschland (Familjeåterförening med en underårig flykting) (C-273/20 och C-355/20, EU:C:2022:617), och domen av den 1 augusti 2022, Bundesrepublik Deutschland (Familjeåterförening för ett barn som blivit myndigt) (C-279/20, EU:C:2022:618), och uppmanade den hänskjutande domstolen att ange huruvida den mot bakgrund av dessa domar önskade vidhålla sin begäran om förhandsavgörande helt eller delvis.
- 29 Genom skrivelse av den 30 augusti 2022, som inkom till EU-domstolens kansli den 6 september 2022, meddelade den hänskjutande domstolen att den vidhöll sin begäran om förhandsavgörande men att den inte längre begärde något svar på den första frågan, eftersom det mot bakgrund av nämnda domar stod klart att denna fråga ska besvaras jakande. Den hänskjutande domstolen har i detta hänseende preciserat att den anser att den förutsättning under vilken den ställt den andra och den tredje frågan således är uppfyllt och att dessa frågor därför ska besvaras.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den andra frågan

- 30 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att det är en förutsättning för att kunna göra gällande rätt till

familjeåterförening enligt denna bestämmelse, och därmed komma i åtnjutande av de där angivna förmånligare villkoren, att föräldrarna till ett ensamkommande flyktingbarn lämnar in en ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening med detta barn inom en viss tid, i fall där flyktingen fortfarande är underårig vid tidpunkten för ansökan och blir myndig under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening.

- 31 EU-domstolen erinrar om att syftet med direktiv 2003/86, enligt dess artikel 1, är att fastställa villkoren för utövandet av den rätt till familjeåterförening som tillkommer tredjelandsmedborgare som vistas lagligen på medlemsstaternas territorier.
- 32 Det framgår av skäl 8 i direktivet att detta ger flyktingar förmånligare villkor för att utöva sin rätt till familjeåterförening, eftersom deras situation kräver särskild uppmärksamhet med anledning av de skäl som tvingat dem att fly från sitt land och som hindrar dem från att leva ett normalt familjeliv där.
- 33 Ett av dessa förmånligare villkor gäller familjeåterförening med flyktingens föräldrar. Såsom domstolen redan har slagit fast föreligger möjligheten för en sådan familjeåterförening som avses i artikel 4.2 a i direktiv 2003/86 nämligen i princip endast om medlemsstaten väljer att tillåta den, och den är bland annat villkorad av ett krav på att föräldrarna är beroende av referenspersonen för sin försörjning och saknar annat nödvändigt familjemässigt stöd i ursprungslandet, medan det i artikel 10.3 a i direktivet, med avvikelse från denna princip, föreskrivs att ensamkommande flyktingbarn har en rätt till sådan familjeåterförening som varken är beroende av medlemsstaternas skönsmässiga bedömning eller är underkastad de villkor som uppställs i artikel 4.2 a. Nämda artikel 10.3 a syftar således specifikt till att säkerställa ett ökat skydd för ensamkommande flyktingbarn (dom av den 12 april 2018, A och S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkterna 33, 34 och 44).
- 34 I sin dom av den 12 april 2018, A och S (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 64) slog EU-domstolen fast att artikel 2 f i direktiv 2003/86, vilken innehåller definitionen av ”underårig utan medföljande vuxen”, jämförd med artikel 10.3 a, i samma direktiv, ska tolkas så, att en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som var yngre än arton år vid inresan i en medlemsstat och vid inlämnandet av asylansökan i den staten, men som under asylförfarandets gång uppnår myndighetsålder och därefter beviljas flyktingstatus, ska betraktas som ”underårig” i den bestämmelsens mening.
- 35 Att låta rätten till familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 vara beroende av när den behöriga nationella myndigheten formellt antar beslutet om att bevilja den berörda personen flyktingstatus och således låta denna rätt vara beroende av hur skyndsamt myndigheten handlägger ansökan om internationellt skydd, skulle nämligen äventyra bestämmelsens ändamålsenliga verkan och strida inte bara mot direktivets syfte – som är att främja familjeåterförening och att i detta avseende ge flyktingar, bland annat ensamkommande barn, ett särskilt skydd – utan även mot principerna om likabehandling och rättssäkerhet (dom av den 12 april 2018, A et S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 55).
- 36 Det nu angivna gör sig dessutom gällande med än större styrka i det fallet att det ensamkommande barnet blivit myndigt under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening snarare än under tiden för prövning av asylansökan. Ett ensamkommande flyktingbarn kan således åberopa artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 och få rätt till familjeåterförening med sina föräldrar på grundval av de förmånligare villkoren i denna bestämmelse, och den berörda medlemsstaten kan därmed inte avslå ansökan om familjeåterförening på den grunden att den berörda flyktingen inte längre är underårig vid tidpunkten för beslutet i ärendet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 augusti 2022, Bundesrepublik Deutschland (Familjeåterförening med en underårig flykting), C-273/20 och C-355/20, EU:C:2022:617, punkt 52).
- 37 I domen av den 12 april 2018, A och S, (C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 61) slog EU-domstolen emellertid också slagit fast att det skulle vara oförenligt med syftet med artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 om en flykting som hade ställning som ensamkommande barn vid tidpunkten för sin ansökan, men som blivit myndig under tiden för prövning av ansökan, kunde åberopa denna bestämmelse ”utan någon som helst begränsning i tiden” till stöd för en ansökan om familjeåterförening, och att flyktingen därför måste ge in en sådan ansökan om familjeåterförening inom rimlig tid. EU-domstolen påpekade i detta hänseende att vägledning vid prövningen av vad som ska anses utgöra en rimlig tid ska hämtas i den

lösning som valts av unionslagstiftaren i ett liknande sammanhang, avseende artikel 12.1 tredje stycket i direktivet. Detta innebär att en ansökan om familjeåterförening med stöd av artikel 10.3 a i direktivet i ett sådant fall i princip ska lämnas in inom tre månader efter det att den berörda underåriga personen har beviljats flyktingstatus.

- 38 Den hänskjutande domstolens tvivel avser emellertid i huvudsak huruvida denna tidsfrist ska iakttas även under sådana omständigheter som de nu aktuella, det vill säga i en situation där den berörda flyktingen fortfarande var underårig när ansökan om familjeåterförening lämnades in och blev myndig under tiden för prövning av denna ansökan.
- 39 Det framgår av den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 37 ovan att kravet på att iakttä nämnda tidsfrist syftar till att undvika risken för att rätten till familjeåterförening kan komma att åberopas utan någon begränsning i tiden i fall där flyktingen har blivit myndig redan under tiden för prövning av asylansökan, det vill säga innan ansökan om familjeåterförening ens lämnats in.
- 40 Såsom Europeiska kommissionen har understrukit föreligger det emellertid inte någon sådan risk i fall där den berörda flyktingen blir myndig under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening. Artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 syftar specifikt till att främja att ensamkommande flyktingbarn återförenas med sina föräldrar, för att garantera dessa barn ett ökat skydd på grund av deras särskilda utsatthet. Mot bakgrund av detta syfte kan en ansökan om familjeåterförening enligt denna bestämmelse inte anses ha lämnats in för sent om den lämnades in när den berörda flyktingen fortfarande var underårig. Detta innebär således att fristen för att lämna in en sådan ansökan inte kan anses börja löpa förrän den berörda flyktingen har blivit myndig.
- 41 Så länge som flyktingen är underårig kan hans eller hennes föräldrar följaktligen lämna in en ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening med flyktingen med stöd av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, utan att behöva iakttä en tidsfrist för att komma i åtnjutande av de förmånligare villkor som föreskrivs i denna bestämmelse.
- 42 Av detta följer i förevarande fall att det saknar betydelse att de första ansökningarna om inresa och vistelse för familjeåterförening ingavs av klagandena i det nationella målet mer än tre månader efter delgivningen av det beslut genom vilket referenspersonen beviljades flyktingstatus, eftersom referenspersonen var underårig när dessa ansökningar lämnades in. Med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning förefaller det ovan i punkt 16 nämnda beslutet att avslå dessa ansökningar således ha varit i strid med bestämmelserna i direktiv 2003/86.
- 43 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att det inte är en förutsättning för att kunna göra gällande rätt till familjeåterförening enligt denna bestämmelse, och därmed komma i åtnjutande av de där angivna förmånligare villkoren, att föräldrarna till ett ensamkommande flyktingbarn lämnar in en ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening med detta barn inom en viss tid, i fall där flyktingen fortfarande är underårig vid tidpunkten för inlämnandet av ansökan och blir myndig under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening.

Den fjärde och den femte frågan

- 44 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde och den femte frågan för att få klarhet i vilka kriterier som ska ligga till grund för bedömningen av huruvida en ansökan om familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 har lämnats in i rätt tid.
- 45 Såsom den hänskjutande domstolen har angett har dessa frågor ställts för det fall den andra frågan besvaras jakande. Med beaktande av svaret på den andra frågan saknas det anledning att besvara den fjärde och den femte frågan.

Den tredje frågan

- 46 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att i det, i ett fall där ett ensamkommande flyktingbarn har en vuxen syster som är tredjelandsmedborgare och som på grund av en allvarlig sjukdom är helt beroende

av ständig assistans av föräldrarna, krävs att system beviljas uppehållstillstånd, om ett avslag på hennes ansökan om uppehållstillstånd skulle leda till att flyktingen förlorar den rätt till familjeåterförening med sina föräldrar som han eller hon har enligt denna bestämmelse.

- 47 Det ska i detta hänseende påpekas att medlemsstaterna, enligt artikel 51.1 i stadgan, när de tillämpar unionsrätten, ska respektera de rättigheter som fastställs i stadgan, iakttä dess principer och främja tillämpningen av dem i enlighet med sina respektive befogenheter och under iakttagande av gränserna för unionens befogenheter enligt fördragen.
- 48 Det följer av fast rättspraxis att det ankommer på medlemsstaterna, och bland annat på deras domstolar, inte bara att tolka sin nationella rätt på ett sätt som står i överensstämmelse med unionsrätten, utan även att se till att de inte grundar sig på en tolkning av en sekundärrättslig bestämmelse som står i strid med de grundläggande rättigheter som skyddas genom unionens rättsordning (dom av den 16 juli 2020, *État belge (Familjeåterförening – Underårigt barn)* (C-133/19, C-136/19 och C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 49 I artikel 7 i stadgan erkänns i synnerhet rätten till respekt för privatlivet och familjelivet. Denna artikel ska, enligt fast rättspraxis, tolkas mot bakgrund av den skyldighet att ta hänsyn till barnets bästa som stadfästs i artikel 24.2 i stadgan, och med beaktande av att det är nödvändigt för ett barn att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till båda föräldrarna, vilket även anges i stadgans artikel 24.3 (dom av den 1 augusti 2022, *Bundesrepublik Deutschland (Familjeåterförening med en underårig flykting)*, C-273/20 och C-355/20, EU:C:2022:617, punkt 38 och där angiven rättspraxis).
- 50 Av detta följer att bestämmelserna i direktiv 2003/86 ska tolkas och tillämpas mot bakgrund av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan, såsom för övrigt framgår av skäl 2 och artikel 5.5 i direktivet. Medlemsstaterna är således, när de prövar ansökningar om familjeåterförening, skyldiga att ta hänsyn till de berörda barnens bästa och sträva efter att främja familjelivet (dom av den 1 augusti 2022, *Bundesrepublik Deutschland (Familjeåterförening med en underårig flykting)*, C-273/20 och C-355/20, EU:C:2022:617, punkt 39 och där angiven rättspraxis).
- 51 Detta gäller bland annat artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, vilken, såsom påpekats i punkt 40 ovan, särskilt syftar till att främja familjeåterförening för ensamkommande flyktingbarn med sina föräldrar, för att säkerställa ett ökat skydd för dessa barn på grund av deras särskilda utsatthet. Denna bestämmelse är följaktligen av särskild betydelse för att de grundläggande rättigheter som stadfästs i artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan ska kunna iakttas på ett effektivt sätt.
- 52 Såsom EU-domstolen redan har haft tillfälle att konstatera innebär artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 att medlemsstaterna åläggs en specifik positiv skyldighet, vilken motsvaras av en tydligt definierad rättighet. Bestämmelsen innebär att medlemsstaterna, i det fall som avses där och utan att de har något utrymme för skönsmåsig bedömning, är skyldiga att bevilja ansökningar om familjeåterförening som ges in av referenspersonens föräldrar (dom av den 12 april 2018, *A och S*, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 43).
- 53 Enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 har ett ensamkommande flyktingbarn, såsom RI, följaktligen en rätt till familjeåterförening med båda sina föräldrar.
- 54 I förevarande fall följer det av beslutet om hänskjutande att ansökningarna om inresa till och vistelse i Österrike för familjeåterförening med RI har ingetts av RI:s båda föräldrar och av RI:s syster, TY. Även om RI:s syster är vuxen är hon på grund av allvarlig sjukdom helt beroende av ständig assistans av sina föräldrar. TY har cerebral pares. Hon är hänvisad till rullstol och i ständigt behov av daglig personlig omvårdnad, bland annat hjälp med att äta. Denna omvårdnad ges huvudsakligen av modern, CR, eftersom TY på sin nuvarande bostadsort inte har något socialt nätverk som hon kan vända sig till för att få stöd. TY:s föräldrar är således de enda personer som kan ta hand om henne, vilket innebär att de inte kan lämna TY ensam i ursprungslandet.
- 55 Såsom den hänskjutande domstolen har konstaterat är det, mot bakgrund av denna exceptionella situation och TY:s särskilt allvarliga sjukdom, omöjligt för de båda föräldrarna att åka till Österrike för att återförenas med sin son, som är ett ensamkommande flyktingbarn, utan att ta med sig sin dotter. Det

enda sättet att möjliggöra för RI att utöva sin rätt till familjeåterförening med sina föräldrar är således att bevilja RI:s syster inrese- och uppehållstillstånd.

56 Under dessa omständigheter skulle RI de facto förlora sin rätt till familjeåterförening med sina föräldrar enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 om inte TY beviljades familjeåterförening med RI samtidigt med sina föräldrar.

57 Ett sådant resultat skulle strida mot denna rättighets ovillkorliga karaktär och äventyra dess ändamålsenliga verkan. Detta skulle i sin tur strida mot både syftet med artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 (se punkt 51 ovan) och de krav som följer av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan (se punkt 49 ovan), vars efterlevnad ska säkerställas genom direktivet.

58 Detta innebär att det, mot bakgrund av de exceptionella omständigheterna i det nationella målet, ankommer på den hänskjutande domstolen att säkerställa att RI:s rätt till familjeåterförening med sina föräldrar enligt artikel 10.3 i direktiv 2003/86 får ändamålsenlig verkan, och att de grundläggande rättigheter som stadfästs i artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan iakttas, genom att även bevilja hans syster ett tillstånd för inresa till och vistelse i Österrike.

59 Domen av den 12 december 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Familjeåterförening – Syster till en flykting) (C-519/18, EU:C:2019:1070), föranleder inte någon annan bedömning. I den domen slog domstolen slog fast att artikel 10.2 i direktiv 2003/86 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att en medlemsstat endast tillåter familjeåterförening för systemen till en flykting om systemen av hälsoskäl inte kan försörja sig själv, under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda.

60 Det ska i detta hänseende påpekas att de faktiska omständigheterna i det nu aktuella nationella målet och de rättsfrågor som den hänskjutande domstolen har tagit upp skiljer sig väsentligt från dem som låg till grund för den domen. I den domen var det nämligen fråga om att fastställa på vilka villkor artikel 10.2 i direktiv 2003/86, som är fakultativ, i förekommande fall gör det möjligt för flyktingar, inbegripet flyktingar som inte är ensamkommande barn, att självständigt ansöka om familjeåterförening med sina syskon. I förevarande fall ska EU-domstolen däremot uttala sig om räckvidden av ett ensamkommande flyktingbarns rätt att återförenas med sina föräldrar enligt artikel 10.3 i direktivet, i det specifika fallet att denna rätt inte kan utövas utan att inrese- och uppehållstillstånd även beviljas flyktingens vuxna syster, som är allvarligt sjuk och därmed befinner sig i en situation där hon är helt beroende av ständig assistans av föräldrarna.

61 Mot denna bakgrund ska den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att i det, i ett fall där ett ensamkommande flyktingbarn har en vuxen syster som är tredjelandsmedborgare och som på grund av en allvarlig sjukdom är helt beroende av ständig assistans av föräldrarna, krävs att systemen beviljas uppehållstillstånd, om ett avslag på hennes ansökan om uppehållstillstånd skulle leda till att flyktingen förlorar den rätt till familjeåterförening med sina föräldrar som han eller hon har enligt denna bestämmelse.

Den sjätte och den sjunde frågan

62 Den hänskjutande domstolen har ställt den sjätte och den sjunde frågan för att få klarhet i huruvida artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att en medlemsstat får föreskriva att en förutsättning för att kunna bevilja ett ensamkommande flyktingbarn rätt till familjeåterförening med sina föräldrar enligt denna bestämmelse är att flyktingen eller hans eller hennes föräldrar uppfyller villkoren i artikel 7.1 i direktivet och, i förekommande fall, huruvida möjligheten att kräva att dessa villkor ska vara uppfyllda beror på huruvida ansökan om familjeåterförening har lämnats in inom den frist som föreskrivs i artikel 12.1 tredje stycket i direktivet.

63 I syfte att besvara dessa frågor erinrar EU-domstolen om att artikel 7.1 i direktiv 2003/86 – vilken finns i kapitel IV i direktivet, med rubriken ”Villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening” – ger medlemsstaterna möjlighet att kräva bevis för att referenspersonen har en bostad som anses normal för en familj av jämförbar storlek i den berörda medlemsstaten, en sjukförsäkring som omfattar referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar, och stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i berörda medlemsstaten.

- 64 I artikel 12.1 första stycket i direktiv 2003/86 – vilken i likhet med artikel 10 finns i kapitel V i direktivet, med rubriken ”Familjeåterförening för flyktingar” – föreskrivs att medlemsstaterna, med avvikelse från artikel 7, i samband med ansökningar som rör sådana familjemedlemmar som avses i artikel 4.1 i direktivet, inte får kräva att flyktingen och/eller dennes familjemedlemmar ska styrka att referenspersonen uppfyller villkoren i artikel 7 i direktivet.
- 65 Enligt artikel 4.1, som är den enda artikeln i kapitel II i direktiv 2003/86, med rubriken ”Familjemedlemmar”, ska medlemsstaterna, enligt detta direktiv och med iakttagande av villkoren i kapitel IV och i artikel 16, tillåta inresa och vistelse för de familjemedlemmar som anges där, bland annat referenspersonens make/maka och underåriga barn.
- 66 Det följer således av en jämförelse av artikel 12.1 första stycket i direktiv 2003/86 med artiklarna 4.1 och 7.1 i samma direktiv, att det i den förstnämnda bestämmelsen fastställs förmånligare villkor för en flyktings familjeåterförening med medlemmarna i dennes kärnfamilj, i och med att medlemsstaterna inte ges möjlighet att kräva bevis för att flyktingen har en bostad som anses normal för en familj av jämförbar storlek, en sjukförsäkring för sig själv och sina familjemedlemmar samt stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja flyktingen och hans eller hennes familjemedlemmar.
- 67 I artikel 12.1 tredje stycket i direktiv 2003/86 preciseras det emellertid att medlemsstaterna får kräva att flyktingen uppfyller villkoren i artikel 7.1 i direktivet om ansökan om familjeåterförening inte lämnas in inom tre månader efter det att flyktingstatus har beviljats.
- 68 Det följer således av artikel 12.1 tredje stycket i direktiv 2003/86 att unionslagstiftaren, i de fall som avses i det första stycket av denna bestämmelse, har tillåtit medlemsstaterna att, med avseende på de villkor som anges i artikel 7.1 i direktiv 2003/86, tillämpa de allmänna bestämmelserna i stället för den förmånligare ordning som normalt gäller för flyktingar, i fall där ansökan om familjeåterförening har ingetts efter utgången av en viss tid efter det att flyktingstatus har beviljats (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 november 2018, K och B, C-380/17, EU:C:2018:877, punkt 46).
- 69 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att Republiken Österrike har utnyttjat både den möjlighet som föreskrivs i artikel 7.1 i direktiv 2003/86, genom att kräva att referenspersonerna ska uppfylla villkoren i denna bestämmelse, och den möjlighet som föreskrivs i artikel 12.1 tredje stycket i direktivet, genom att föreskriva att dessa villkor även ska vara uppfyllda av referenspersoner som har flyktingstatus, om ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening lämnas in mer än tre månader efter det att denna status slutgiltigt beviljats.
- 70 Den hänskjutande domstolen vill emellertid få klarhet i huruvida denna sistnämnda möjlighet även omfattar familjeåterförening för ensamkommande flyktingbarn med sina föräldrar enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, och således huruvida medlemsstaterna får föreskriva att en förutsättning för att bevilja en sådan återförening är att den underåriga flyktingen eller dennes föräldrar uppfyller villkoren i artikel 7.1 i direktivet, såvida inte ansökan om familjeåterförening med föräldrarna har lämnats in inom tre månader från det att barnet beviljades flyktingstatus.
- 71 Med hänsyn till ordalydelsen och systematiken i samt syftet med direktiv 2003/86, liksom de krav som följer av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan, ska denna fråga besvaras nekande.
- 72 Genom artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ges ensamkommande flyktingbarn nämligen en förmånlig behandling i och med att de garanteras en rätt till familjeåterförening med sina föräldrar utan att villkoren i artikel 4.2 a i direktivet ska tillämpas.
- 73 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 26 i sitt förslag till avgörande hänvisar artikel 4.2 a uttryckligen till villkoren i kapitel IV, där artikel 7 ingår. Det följer således av lydelsen i artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, jämförd med artikel 4.2 a i samma direktiv, att medlemsstaterna inte får kräva att ett ensamkommande flyktingbarn eller barnets föräldrar ska uppfylla villkoren i artikel 7.1 i direktivet i fall där föräldrarna lämnar in en ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening med den underåriga flyktingen med stöd av artikel 10.3 a i direktivet.

- 74 Denna tolkning av artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 stöds både av syftet med denna bestämmelse – vilket, såsom det har erinrats om i punkterna 40 och 51 ovan, särskilt är att främja familjeåterförening för ensamkommande flyktingbarn med sina föräldrar, för att garantera dessa barn ett ökat skydd på grund av deras särskilda utsatthet – och av direktivets systematik och särskilt av artikel 12.1 i direktivet.
- 75 Denna sistnämnda bestämmelse avser nämligen uttryckligen endast ”ansökningar som rör sådana familjemedlemmar som avses i artikel 4.1 [i direktivet]”, det vill säga bland annat referenspersonens make/maka och underåriga barn. Det följer således av systematiken i detta direktiv att unionslagstiftaren, genom artikel 12.1 i direktivet, å ena sidan, och artikel 10.3 a, å andra sidan, har föreskrivit två olika regelverk. Den första artikeln ska tillämpas på en flyktings familjeåterförening med medlemmarna i hans eller hennes kärnfamilj och föreskriver en möjlighet för medlemsstaterna att kräva att referenspersonen uppfyller villkoren i artikel 7.1 i samma direktiv om ansökan om familjeåterförening inte lämnas in inom tre månader från det att flyktingstatus beviljades, medan den andra artikeln är specifikt tillämplig på familjeåterförening för ensamkommande flyktingbarn med sina föräldrar och inte föreskriver någon sådan möjlighet.
- 76 Unionslagstiftaren har således valt att utesluta möjligheten för medlemsstaterna att kräva att villkoren i artikel 7.1 i direktivet ska vara uppfyllda vid ansökningar om familjeåterförening för ensamkommande flyktingbarn med sina föräldrar enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86. Därigenom har lagstiftaren uppfyllt de krav som följer av artikel 7 i stadgan, vilken avser respekt för familjelivet, och av artikel 24.2 och 24.3 i stadgan, vilken föreskriver att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn och att hänsyn ska tas till ett barns behov av att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till båda sina föräldrar.
- 77 Såsom kommissionen har understrukit är det nämligen praktiskt taget omöjligt för ett ensamkommande flyktingbarn att för sin egen och sina familjemedlemmars räkning få tillgång till en bostad, en sjukförsäkring och tillräckliga tillgångar och att således uppfylla villkoren i artikel 7.1 i direktiv 2003/86. På samma sätt är det extremt svårt för föräldrarna att uppfylla dessa villkor redan innan de har återförenats med sitt barn i den berörda medlemsstaten. Om det var så att ensamkommande flyktingbarn endast har rätt till familjeåterförening med sina föräldrar under förutsättning att dessa villkor är uppfyllda, skulle detta således innebära att dessa barn i praktiken framtogs sin rätt till en sådan återförening, i strid med de krav som följer av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan.
- 78 Av detta följer att medlemsstaterna, i fall där föräldrarna till ett ensamkommande flyktingbarn inger en ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86, inte får kräva att vare sig barnet eller föräldrarna uppfyller villkoren i artikel 7.1 i direktivet, det vill säga att de har en bostad som anses tillräckligt stor för samtliga familjemedlemmar i den berörda medlemsstaten, en sjukförsäkring som omfattar samtliga familjemedlemmar samt stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel för att försörja familjen utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten.
- 79 På samma sätt får den berörda medlemsstaten inte heller kräva att RI eller hans föräldrar ska uppfylla villkoren i artikel 7.1 i direktivet med avseende på flyktingbarnets syster. Mot bakgrund av de exceptionella omständigheterna i det nationella målet och det som anförts ovan i punkt 58 är det nämligen, för att säkerställa att RI:s rätt till familjeåterförening med sina två föräldrar enligt artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 får ändamålsenliga verkan, nödvändigt att även bevilja hans vuxna syster tillstånd för inresa och vistelse, eftersom det är omöjligt för hans föräldrar att förena sig med sin son, som är ett ensamkommande flyktingbarn, i Österrike utan att ta med sig sin dotter, då hon lider av en allvarlig sjukdom som gör att hon är helt beroende av ständig assistans av föräldrarna.
- 80 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den sjätte och sjunde frågan besvaras enligt följande. Artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att en medlemsstat inte får föreskriva att en förutsättning för att kunna bevilja ett ensamkommande flyktingbarn rätt till familjeåterförening med sina föräldrar enligt denna bestämmelse är att flyktingen eller hans eller hennes föräldrar uppfyller villkoren i artikel 7.1 i direktivet. Detta gäller oberoende av huruvida ansökan om familjeåterförening har lämnats in inom den frist som föreskrivs i artikel 12.1 tredje stycket i direktivet.

Rättegångskostnader

- 81 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 10.3 a i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening ska tolkas på så sätt att det inte är en förutsättning för att kunna göra gällande rätt till familjeåterförening enligt denna bestämmelse, och därmed komma i åtnjutande av de där angivna förmånligare villkoren, att föräldrarna till ett ensamkommande flyktingbarn lämnar in en ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening med detta barn inom en viss tid, i fall där flyktingen fortfarande är underårig vid tidpunkten för inlämnandet av ansökan men blir myndig under tiden för prövning av ansökan om familjeåterförening.**
- 2) **Artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att i det, i ett fall där ett ensamkommande flyktingbarn har en vuxen syster som är tredjelandsmedborgare och som på grund av en allvarlig sjukdom är helt beroende av ständig assistans av föräldrarna, krävs att systemen beviljas uppehållstillstånd, om ett avslag på hennes ansökan om uppehållstillstånd skulle leda till att flyktingen förlorar den rätt till familjeåterförening med sina föräldrar som han eller hon har enligt denna bestämmelse.**
- 3) **Artikel 10.3 a i direktiv 2003/86 ska tolkas på så sätt att en medlemsstat inte får föreskriva att en förutsättning för att kunna bevilja ett ensamkommande flyktingbarn rätt till familjeåterförening med sina föräldrar enligt denna bestämmelse är att flyktingen eller hans eller hennes föräldrar uppfyller villkoren i artikel 7.1 i direktivet. Detta gäller oberoende av huruvida ansökan om familjeåterförening har lämnats in inom den frist som föreskrivs i artikel 12.1 tredje stycket i direktivet.**

Underskrifter

* Rättegångsspråk: tyska.